

Sygn. akt II Cz 521/13

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym :

Przewodniczący : SSO Janusz Kasnowski

Sędziowie SO Maria Leszczyńska

SO Aurelia Pietrzak

po rozpoznaniu w dniu 25 lipca 2013 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku wierzyciela Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z

siedzibą w B., Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą

we W. , Banku (...) S.A. w W.

z udziałem dłużnika

na skutek skarg Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na

czynności komornika przy Sądzie Rejonowym w B.S.

J. w sprawach KM 2610/12, Km 2611/12, Km 2612/12, Km 2613/12

tj. postanowienie z dnia 19.03.2013 r.

- na skutek zażalenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

od postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy

z dnia 14 maja 2013 r. sygn. akt XII Co 4689/11

postanawia

zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że uchylić postanowienie

Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w B. S.

J. z dnia 19.03.2013 r. i nakazać komornikowi sądowemu

2

uwzględnienie w projekcie planu podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości dłużnika wierzytelności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. określone w tytułach wykonawczych z dnia 22.03.2012 r. (nr (...), (...), (...), (...)).

Na oryginale właściwe podpisy

UZASADNIENIE

Wierzyciel - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł skargi na czynności Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w B. S. J. tj. postanowienia z dnia 19.03.2013 r. wydane w sprawach Km 2610/12; Km 2611/12; Km 2612/12; Km 2613/12, w przedmiocie oddalenia wniosków o uwzględnienie w projekcie planu podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości dłużnika wierzytelności określonych w tytułach wykonawczych z dnia 22.03.2012 r. o nr (...); (...); (...); (...). W uzasadnieniu skarżący wskazał, iż na wezwanie komornika, w uzupełnieniu przedmiotowych wniosków przedłożył, jako dowody skierowanych do dłużnika wezwań do zapłaty, kserokopie decyzji zadłużeniowych stwierdzających stan zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek. W ocenie skarżącego stanowisko komornika, iż dowód doręczenia decyzji administracyjnej nie spełnia wymogu wezwania do zapłaty, gdyż decyzja taka nie wzywa dłużnika o uregulowania zaległości, a jedynie stwierdza stan zadłużenia, jest błędne. W jego ocenie, w sytuacji gdy wierzyciel wydał w oparciu o zapisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji decyzję administracyjną nie zachodzi konieczność kierowania upomnień egzekucyjnych, które są swoistego rodzaju przed egzekucyjnym wezwaniem do zapłaty.

Ustosunkowując się do powyższych skarg komornik wyjaśnił, iż w związku ze skuteczną sprzedażą w dniu 18.10.2012r. należącego do dłużnika ograniczonego prawa rzeczowego oraz możliwością uczestnictwa ZUS/O w B. w planie podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży, pismem z dnia 17.12.2012 r. wezwał skarżącego do złożenia oświadczenia czy wnosi o przyłączenie go do toczącej się egzekucji z nieruchomości. Wierzyciel dnia 28.12.2012 r. złożył wniosek o przyłączenie, w wykonaniu którego skuteczne zajęcie nieruchomości nastąpiło w dniu 4.01.2013 r. Ponieważ w przedmiotowej sprawie postanowienie o przysądzeniu własności uprawomocniło się 28.12.2012 r. ZUS/O w B. przyłączając się do egzekucji z nieruchomości poprzez zajęcie z dnia 4.01.2013 r. nie jest wierzycielem egzekwującym i nie może być uwzględniony w planie podziału na zasadach art. 1024 kpc. Wpisanie hipoteki na nieruchomości dłużnika po wszczęciu egzekucji wyklucza również uczestnictwo ZUS/O w B. jako wierzyciela hipotecznego. W ocenie komornika zaistniała jednakże możliwość uczestnictwa ZUS/O w B. w planie podziału na zasadach określonych w art. 1036 § 1 kpc, stąd komornik wezwał wierzyciela do dołączenia dowodu doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty pod rygorem wykluczenia z uczestnictwa w planie podziału. W odpowiedzi ZUS/O w B. przedłożył jedynie dowód doręczenia decyzji administracyjnych, które w późniejszym postępowaniu stały się podstawą do wystawienia tytułów wykonawczych. W ocenie komornika przedstawione dokumenty nie spełniają przesłanek wymaganych art. 1036 § kpc, dlatego powołując się na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 4.06.2009 r. III CZP 37/09, OSNC 2010, Nr 2, poz. 22 uznał, iż wierzyciel (należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, dla których droga egzekucji sądowej jest dopuszczalna), zgłaszając swoje uczestnictwo w podziale sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości, spełnił jedynie jeden z wymogów tj. przedłożył administracyjny tytuł wykonawczy zaopatrzonej w sądową klauzulę wykonalności, nie dopełnił natomiast obowiązku dołączenia do przedmiotowego tytułu wykonawczego dowodu doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty. Przymiotu wezwania do zapłaty nie można bowiem przyznać decyzji zadłużeniowej stwierdzającej stan zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek, tym bardziej, że wezwanie takie adresowane do dłużnika nastąpić winno po wydaniu tytułu egzekucyjnego lub wykonawczego, a przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego, podczas gdy wymieniona decyzja administracyjna stanowiła jedynie podstawę do wydania takich tytułów. Ponieważ art. 1036 § 1 kpc zakreśla termin, do którego zgłoszenie uczestnictwa w planie podziału winno nastąpić (termin ten upływa w dniu uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu własności nieruchomości), niedołączenie do tytułu wykonawczego dowodu doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty skutkowało oddaleniem wniosku wierzyciela.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy postanowieniem z dnia 14 maja 2013 roku oddalił skargę.

Wskazał Sąd, iż art. 1036 określa krąg wierzycieli uczestniczących w podziale sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości. Poza wierzycielami egzekwującymi w podziale tym uczestniczą także inni wierzyciele, jeżeli złożyli tytuł wykonawczy z dowodem doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty oraz wierzyciele, którzy uzyskali zabezpieczenie powództwa, jeżeli zgłosili się najpóźniej w dniu uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu

własności nieruchomości. Spełnienie tych wymagań pozwala wierzycielom przyłączającym się do egzekucji na uczestniczenie w planie podziału sumy pieniężnej uzyskanej w wyniku.

Aby zostać dopuszczonym do podziału, wierzyciel musi zgłosić swój udział na piśmie albo ustnie do protokołu (art. 1030 i 1036 w zw. z art. 760 § 1 k.p.c.). Do zgłoszenia swojego udziału wierzyciel musi dołączyć tytuł wykonawczy i dowód doręczenia wezwania do zapłaty. Doręczenie dłużnikowi wezwania do zapłaty musi nastąpić przed zgłoszeniem się wierzyciela do podziału, a więc w chwili, kiedy wierzyciel nie jest jeszcze uczestnikiem postępowania egzekucyjnego. Wierzyciel staje się uczestnikiem postępowania egzekucyjnego od chwili zgłoszenia się i dopiero od tej chwili jego czynności mogą być uznane za czynności postępowania egzekucyjnego, jeżeli są skierowane na wywołanie określonego skutku w postępowaniu. Dopuszczalny jest każdy środek dowodowy wykazujący w sposób dostateczny, że doręczenie zostało dokonane, przy czym musi być to dowód pisemny. Terminy do zgłaszania należności, określone w art. 1036 k.p.c., są terminami prekluzyjnymi.

W przedmiotowej sprawie podstawowe znaczenie miało to, czy ZUS/O w B. jako wierzyciel przyłączający się do egzekucji z nieruchomości złożył "dowód doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty" w rozumieniu art. 1036 k.p.c. Wezwanie takie dowodzi bowiem tego, że po uzyskaniu tytułu wykonawczego wobec dłużnika wierzyciel bezskutecznie dochodził zapłaty należności i jako nie zaspokojony może uczestniczyć w podziale sumy uzyskanej z egzekucji. Funkcja wezwania nie przesądza jednakże tego, w jakiej postaci i w jakim czasie wezwanie takie zostało dokonane przez wierzyciela. Miarodajny zatem byłby każdy dowód doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty niezależnie od jego formy (postaci) i czasu skierowania do dłużnika takiego wezwania, byleby wezwanie takie pochodziło od wierzyciela, skierowane było wobec egzekwowanego dłużnika i obejmowało wierzytelność objętą złożonym tytułem wykonawczym, określonym w art. 1036 k.p.c. Podstawową pozostaje zatem kwestia, czy takie wezwanie w ogóle było doręczone (przedstawione) dłużnikowi i jaka była treść takiego wezwania (czy dotyczyła wierzytelności objętej złożonym tytułem wykonawczym. Zauważyć przy tym należy, że zgodnie z art. 1036 k.p.c, dowód doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty nie musi być przedstawiony jednocześnie ze złożonym tytułem wykonawczym, ale wierzyciel musi wykazać, (jego bowiem obciąża dowód dokonania takiego wezwania), że takie wezwanie w ogóle nastąpiło w okresie poprzedzającym złożenie tytułu i dotyczyło wierzytelności objętej tym tytułem.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy zgodzić należy się ze stanowiskiem komornika, iż przedłożone przez wierzyciela ZUS/O w B. dowody doręczenia decyzji administracyjnych z dnia 24 maja 2010 r. ustalających wysokość zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne nie stanowią dowodu doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty. Dokumentują bowiem jedynie fakt doręczenia mu nieprawomocnych decyzji, których ostateczna treść mogła ulec zmianie w wyniku zainicjowanego przez dłużnika postępowania odwoławczego. Ponadto, to dopiero uprawomocnienie się przedmiotowych decyzji pozwalało ZUS/O w B. na wystawienie tytułów wykonawczych i następnie po bezskutecznym dochodzeniu na ich podstawie zapłaty należności, otwierało jako wierzycielowi nie zaspokojonemu, możliwość uczestniczenia w podziale sumy uzyskanej z egzekucji przedmiotowej nieruchomości.

Mając zatem na uwadze powyższe na podstawie art.767 kpc orzeczono jak w sentencji.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Wskazał, iż przedłożone dowody doręczeń decyzji skierowanych do płatnika.

Zawierały one zaległość z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej i informowały o konsekwencjach niedopełnienia obowiązku zapłaty. W opinii skarżącego wskazanie informacji o ewentualnych czynnościach egzekucyjnych jest jednoznaczna informacją dla płatnika, iż wzywa się do uregulowania zadłużenia wskazanego w decyzji. Zdaniem skarżącego oznacza to, że przedłożył on wezwanie do zapłaty, w którym mowa w art. 1036 kpc. Domagał się zmiany zaskarżonego postanowienia i przekazania Sądowi rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z treścią art. 1036§1 k.p.c. w podziale sumy uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości uczestniczą wierzyciele składający tytuł wykonawczy z dowodem doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty, jeżeli zgłosili się najpóźniej w dniu uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu własności nieruchomości.

Wierzyciel spełnia wymóg dotyczący złożenia tytułu wykonawczego tylko wtedy, gdy administracyjny tytuł wykonawczy zaopatrzone uprzednio w sądową klauzulę wykonalności (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2009r., III CZP 37/09, Biul. SN 2009/6/8).

W przedmiotowej sprawie nie budziło wątpliwości, że powyższy wymóg skarżący spełnił.

W ocenie Sądu Okręgowego przyjąć należało, że spełniony został również przez ZUS wynikający z wyżej cytowanego przepisu wymóg przedłożenia dowodu doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty.

Niewątpliwie wezwanie do zapłaty z art. 1036 k.p.c. winno pochodzić od wierzyciela. Jego celem jest przyłączenie się wierzyciela do podziału sumy uzyskanej w wyniku egzekucji z nieruchomości. Wezwanie takie dowodem tego, że po uzyskaniu tytułu wykonawczego wobec dłużnika wierzyciel bezskutecznie dochodził zapłaty należności i jako nie zaspokojony mógłby obecnie uczestniczyć w podziale sumy uzyskanej z egzekucji. Funkcja omawianego wezwania nie przesądza jednak tego, w jakiej postaci i w jakim czasie wezwanie takie zostało dokonane przez wierzyciela. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 czerwca 2002 roku (IV CKN 1206/00) uzasadniony należałoby uznać pogląd, zgodnie z którym miarodajny byłby każdy dowód doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty niezależnie od jego formy (postaci) i czasu skierowania do dłużnika takiego wezwania, byleby wezwanie takie pochodziło od wierzyciela skierowane było wobec egzekwowanego dłużnika i obejmowało wierzytelność objętą złożonym tytułem wykonawczym, określonym w art. 1036 k.p.c.

Podstawowe znaczenie ma zatem kwestia, czy takie wezwanie w ogóle było doręczone (przedstawione) dłużnikowi i jaka była treść takiego wezwania (czy dotyczyła wierzytelności objętej złożonym tytułem wykonawczym).

Przedmiotowe decyzje ZUS stanowiące tytuły wykonawcze wydane zostały w oparciu o przepis art. 68 pkt 1 c, w związku z art. 83 ust.1, pkt. 3 oraz art. 32 ustawy z dnia 13.X.1998r. w systemie ubezpieczeń społecznych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdzał w nich, że dłużnik zobowiązany jest do zapłaty należności z tytułu składek w kwocie wymienionej w decyzji.

Przyczyną wydania decyzji było to, że dłużnik nie złożył deklaracji rozliczeniowej, nie uregulował należnych składek, jak również nie dokonał wyrejestrowania działalności.

W treści decyzji wskazano, że nieuregulowanie należności będzie skutkowało skierowaniem jej do przymusowego dochodzenia w oparciu o ustawę z dnia 17 czerwca 1966r. w postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Zgodnie z § 13 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 roku w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy w postępowaniu egzekucyjnym w administracji postępowanie egzekucyjne może być wszczęte bez uprzedniego doręczenia uprawomocnienia w przypadkach gdy należność została określona w orzeczeniu.

Przez należność pieniężną określoną w orzeczeniu, w którym mowa w wyżej cytowanym przepisie należy rozumieć taką należność, której wysokość wynika z treści tego orzeczenia i to bez względu na to czy ma ona konstytucyjny czy deklaratoryjny charakter (por. wyrok WSA z 12.X.2010r. I SA/Gd 455/10, wyrok NSA z 21.11.2011r. II FSK 897/10).

Przedmiotowa decyzja dotyczy wyegzekwowania należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne. Należność została określona w orzeczeniu i postępowanie egzekucyjne administracyjne mogłoby być wszczęte bez uprzedniego doręczenia upomnienia.

Mając na względzie powyższe uznać należało, że skoro w decyzjach określone zostały wierzytelności, do zapłacenia których zobowiązany jest dłużnik, wskazano, że nieuregulowanie należności będzie skutkowało skierowaniem jej do przymusowego dochodzenia to tym samym spełniono warunek wynikający z art. 1036 pkt 1 k.p.c. wezwania dłużnika do opłat należności, zaś dołączenie dowodu doręczenia dłużnikowi decyzji było wystarczające by wierzytelności skarżącego uwzględnić w projekcie planu podziału sumy uzyskanej w egzekucji.

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397§2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie.